

H R A B A N I M A V R I,

ABBATIS Primùm FVLDENSIS;
ORDINIS S. BENEDICTI;

postea

ARCHIEPISCOPI MOGVNTINI

OPERVM

Quotquot reperiri potuerunt;

TOMVS SECVNDVS

Nunc primùm in lucem editus.

Continens Commentaria in Pentateuchum, siue Quinquè
Libros Moyfis.

PERMISSV SUPERIORVM.

COLONIAE AGRIPPINÆ,
Sumptibus Antonij Hierati, sub signo Gryphi.

ANNO M. DC. XXVI

CAPVT IX.

*De plantatione vinee per Noe: & nudatione eius;
& irrisione Cham.*

Cæpit Noe vir agricola exercere terram, & plantauit vineam: bibensq; vinum inebriatus est: & nudatus, iacuit in tabernaculo suo. Quod cum vidisset Cham pater Chanaan, verenda scilicet patris sui esse nudata, nuntiavit duobus fratribus suis, & reliqua. Queritur, quare peccans Cham in patris offensa, non in seipso, sed in filio suo Chanaan maledicitur, nisi quia prophetarum est quodammodo, terram Chanaan eiectionis Chanaanæ inde & debellatis, accepturos fuisse filios Israhel, qui venirent de semine Sem: iam vero illud quod post diluuium de vinea quam plantauit, inebriatus Noe, & nudatus in domo sua, cui non appareat Christi esse figuram, qui inebriatus est dum passus est: nudatus est dum crucifixus est: in domo sua, id est, in gente sua, & in domesticis sui sanguinis, utiq; Iudæis: Tunc enim nudata est mortalitas carnis eius. Quam nuditatem, id est, passionem Christi, videns Cham derisit: & Iudæi Christi mortem videntes, subsannauerunt. Sem vero & Iaphet, tanquam duo populi ex circumcisione & præputio credentes, cognita nuditate patris, qua significatur passio saluatoris, sumentes vestimentum, posuerunt super dorsa sua: & intrantes auersi, operuerunt nuditatem patris: nec viderunt quod verenda patris tesserunt. Quodam enim modo passionem Christi velamento tegimus, id est, sacramento honoramus: eiusq; mysterii rationem reddentes, Iudæorum de tractionem operimus. Vestimentum enim significat sacramentum: dorsa memoriam præteritorum: qui passionem Christi transactam celebrat ecclesia, non adhuc prospectat futuram. Moraliter autem auersari dicimus quod reprobamus. Quid est ergo quod filij verenda patris superiecto dorsis pallio, aucti venientes operiunt, nisi quod bonis subditis sic præpositorum suorum mala displicent, ut tamen hæc ab aliis occultent: Operimentum auersi deferunt: quia diiudicantes factum & venerantes magisterium, nolunt videri quod regunt. Medius autem fratrum Cham, id est, impius populus Iudæorum, ideo medius, quia nec primatum apostolorum tenuit, nec vltimus in gentibus credidit, vidit nuditatem patris, quia consensit in necem Domini saluatoris. *Post hæc nuntiavit foras fratribus.* Per eum quippe manifestum est, quod erat in prophetia secretum: ideoq; fit seruus fratrum suorum. Quid est enim aliud hodie gens ipsa, nisi quedam scriniaria Christianorum, baiulans legem & prophetas, ad testimonium assertionis ecclesiæ, ut nos honoremus per sacramentum, quod nuntiant illi per literam? Post hæc benedicuntur duo illi, qui nuditatem patris honorauerunt. *Benedicta, inquit, Dominus Deus Sem: sit Chanaan seruus illius. Dilatet Deus Iaphet: & habitet in tabernaculo Sem.* Hic Sem maior natus, ipse est ex quo patres & prophetae & apostoli generati sunt. Iaphet autem gentium est pater: qui etiam latitudo interpretatur. Cum ingenti enim multitudine dilatatus est populus ex gentibus: qui cum prophetis & apostolis erat habitaturus: siquidem & videmus iuxta Noe patris propheticam benedictionem, in tabernaculo Sem transisse habitationem Iaphet: hoc est, in domo legis & prophetarum, ecclesiam potius iustificari: minorem quidem temporum æuo, sed gratiæ lege maiorem. Cham porro qui interpretatur callidus, medius filius tanquam ab utroq; discretus, nec in primitiis Israhelitarum, nec in plenitudine gentium permanens, significat non solum Iudæorum, sed hæreticorum genus callidum: non spiritu sapientiæ, sed impatientiæ: quo solent hæreticorum feruere primordia, & pacem perturbare sanctorum. Sed & omnes qui Christiano vocabulo gloriantur & perditæ viuunt, ipsius figuram gestare videntur. Passionem quippe Christi quæ illius hominis nuditate significata est, & annuntiant bene profitendo, & male agendo exhonorant. De talibus ergo dictum est: *Ex fructibus eorum cognoscetis eos.* ideo & Cham in filio suo maledictus est, tanquam in fructu suo, id est, in opere suo. Vnde

conuenienter & ipse filius eius Chanaan interpretatur motus eorum. Quod quid est aliud, quam opus eorum? Item quod Cham peccante posteritas eius damnatur, significat quod reprobi hic delinquant, sed in posterum, id est, in futurum sententiam damnationis excipiunt. Sed & plebs Iudæa quæ Dominum crucifixit, etiam in filiis penam damnationis suæ transiit: Dixerunt enim: *Sanguis eius super nos, & super filios nostros.* Et facti sunt omnes dies Noe non genti quinquaginta annis. Ecce post diluuium trecentis quinquaginta annis vixit Noe. Ex quo perspicuum est, centum viginti annos generationi illi ut diximus supra, ad penitentiam datos: & non vitæ mortalium constitutos.

CAPVT X.

Generationes filiorum Noe.

Benedictis igitur duobus filiis Noe, atque vno eorum medio maledicto, deinceps eorum generationes texuntur, ex quibus septuaginta duæ sunt gentes ortæ, id est, quindecim de Iaphet: XXX. de Cham: viginti septem de Sem. *Filius Iapheth, Gomer & Magog, & Madai, & Iavan, & Tubal, & Mo, & Ch.* Iapheth filio Noe nati sunt septem filij, qui possederunt terram in Asia, ab Amano & Tauro Syriæ cales, & Ciliciæ montibus, usq; ad fluuium Tanaim: in Europa vero, usq; ad Gadara, nomina locis & gentibus relinquentes. E quibus postea immutata sunt plurima: cætera permanent ut fuerunt. Sunt autem Gomer, id est, Galatæ: Magog, id est, Scythæ: Madai, id est, Medi: Iaua, id est, Iones, qui & Græci, vnde mare Ionium. Tubal, id est, Iberi, qui & Hispani: a quibus Celtiberia: licet quidam Italos suspicentur. Mosoch, id est, Cappadoces: vnde & vrbs apud eos usq; hodie Mazeca dicitur. Porro septuaginta interpretes Caphthorim Cappadocas arbitrantur: Thiras, Thiraces: quorum non satis immutatum vocabulum est. Scio quendam Gog & Magog tam de præsentis loco, quam de Ezechiel, ad Gothorum nuper in terra nostra bacchantium historiam retulisse: quod verum sit, prælij ipsius sine monstrabitur. Et certe Gothos omnes retro erudiri, magis Getas quam Gog & Magog appellare consueuerunt. Hæc itaq; septem gentes quas de Iaphet venire stirpe memoratus sum, ad aquilonis partem habitant. *Illi Gomer Aschanaz & Riphach & Thogorma. Aschanaz Græci Reginos vocant: Riphach Paphlagonas: Thogorma Phrygas. Filius autem Iauan, Elfa & Tharsis, & Cushim & Dodanim. Ab his diuisa sunt insule nationum in terrâ suâ: ut secundum linguam suam, & cognationem suam, & gentem suam.* De Ionibus, id est, Græcis, nascuntur Elisæi, qui vocantur Æolides. Vnde & quinta lingua Græciæ, Æolis appellatur, quam illi *ἡ ἰωνία* vocant. Tharsis Iosephus Cilicas arbitratur: & aspirationis literam, vitiose à posteris in *τ* dicens fuisse corruptam. Vnde & metropolis eorum ciuitas, Tarsus appellatur. Paulo Apost. gloriosa. Cetim sunt Citij: a quib; hodie quoq; vrbs Cypri, Citium nominatur. Dodanim, Rhodij: ita enim septuaginta interpretes transtulerunt. Legamus Varronis de antiquitatibus libros, & Sinnij Capitonis, & Græcum Phlegonta, cæterosq; eruditissimos viros: & videbimus omnes pene insulas & totius orbis litora terrasq; mari vicinas, Græcis accolis occupatas: qui ut supra dixim; ab Amano & Tauro montibus, omnia maritima loca usq; ad Oceanum possedere Britannicum. *Filius autem Cham, Chus, & Misraim & Phuth & Chanaan.* Chus usq; hodie ab Hebræis Æthiopia nuncupatur: Misraim Aegyptus: Phuth Libyes: a quo & Mauritaniam flui; usq; in præsens Phuth dicitur: omnisq; circa eam regio Phutensis. Multi scriptores tam Græci q; Latini, huius rei testes sunt. Quare autem in vna tantum climatis parte, antiquum Libyæ nomen resederit, & reliqua terra vocata sit Africa, non huius loci nec temporis est. Porro Chanaan obtinuit terrâ, quam Iudæi deinceps obsederunt eiectionis Chanaanæ. *Filius autem Chus, Saba & Euila & Sabatha & Regma & Sabathaca.* Saba, a quo Sabæ: de quibus Virgilius, *soli que est thurea virga Sabæ,* & a libi: *centum Savae Thura calant ara.* Euila Getuli in parte remotioris Africæ eremo coherentes. Sabatha, a quo

Saba-